

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ กรณี โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยมะแกงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเชียงราย ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยใช้วิธีการศึกษา ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Documentary Study) โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ เอกสารทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่เป็นบทความในเว็บไซต์ต่างๆ เพื่อนำมาใช้อ้างอิงประกอบการศึกษาให้สมบูรณ์
2. การศึกษาภาคสนาม(Field Survey) เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำของโครงการฯ ทั้งชายและหญิง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยมะแกงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 217 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามจากทฤษฎี แนวคิดและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างแบบสอบถามโดยให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการศึกษา ลักษณะแบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิดบางส่วน (Closednded and Open-ended Questions) โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบคำถามโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม รายได้ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจรายการ (Check list) มีคำถาม จำนวน 6 ข้อ เป็นคำถามปลายปิด

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะการแบ่งปันความรับผิดชอบ ประกอบด้วย การเลือกและแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม วิธีการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมการใช้น้ำ การแบ่งปันน้ำ และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินสภาพปัญหาในการบริหารจัดการน้ำ ประกอบด้วย ความรู้ ในเรื่องการบริหารจัดการน้ำ การบำรุงรักษาแหล่งน้ำ การเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาและบำรุงรักษาอ่างเก็บน้ำและระบบส่งน้ำ การวางแผนการใช้ประโยชน์จากน้ำ ลักษณะคำถามเป็นปลายปิด

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อแนวทางการสร้างความเป็นหุ้นส่วน ประกอบด้วย ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ ขั้นตอนการประสานงานในการปฏิบัติการ ขั้นตอนการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม เป็นคำถามแบบ Rating Scale

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ทำการทดสอบเครื่องมือ โดยจะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและผ่านการแก้ไขแล้วนำไปทดสอบ (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา คือ สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำโครงการอ่างเก็บน้ำทุ่งขาม จังหวัดเพชรบุรี จำนวนทั้งสิ้น 30 ราย เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมเท่ากับ 0.7809 โดยแยกตามส่วนต่างๆ ของแบบสอบถามได้ ดังนี้

1. ลักษณะการแบ่งปันความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ทั้งในประเด็นการเลือกและแต่งตั้งหัวหน้ากลุ่ม วิธีการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมการใช้น้ำ การแบ่งปันน้ำ และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการ ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7251

2. การประเมินสภาพปัญหาในการบริหารจัดการน้ำ ของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ทั้งในประเด็น ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการบริหารจัดการน้ำ การบำรุงรักษาแหล่งน้ำ การเข้าร่วม

กิจกรรมการพัฒนาและบำรุงรักษาอ่างเก็บน้ำและระบบส่งน้ำ และการวางแผนการใช้ประโยชน์
ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7505

3. ความคิดเห็นต่อแนวทางการสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการน้ำของ
สมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ทั้งในประเด็น ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายและแผน
ยุทธศาสตร์ ขั้นตอนการประสานงานในการปฏิบัติการ และขั้นตอนการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม
ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7855

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ โดยผู้ศึกษานำแบบสอบถามไป
แจกให้กับสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ จำนวน 217 คน แล้วรวบรวมกลับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษานั้น เมื่อผู้ศึกษาได้รับแบบสอบถามคืนครบแล้วจะ
นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และประมวลผลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป
SPSS (Statistical Packages for the Social Sciences) โดยค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ
(Percentage)

ส่วนที่ 2 ลักษณะการแบ่งปันความรับผิดชอบ ประกอบด้วย การเลือกและแต่งตั้ง
หัวหน้ากลุ่ม วิธีการแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมการใช้น้ำ การแบ่งปันน้ำ และ
การเข้าไปมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการ แบ่งข้อคำถามออกเป็น 2 ระดับ คือ ใช่ และไม่ใช่

ตอบใช่	1	คะแนน
ตอบไม่ใช่	0	คะแนน

ส่วนที่ 3 การประเมินสภาพปัญหาในการบริหารจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ
ประกอบด้วย ความรู้ในการบริหารจัดการน้ำ การบำรุงรักษาแหล่งน้ำ การเข้าร่วมกิจกรรมการ
พัฒนาและบำรุงรักษาอ่างเก็บน้ำและระบบส่งน้ำ แบ่งข้อคำถามออกเป็น 2 ระดับ คือ มีความรู้
และไม่มีความรู้

ตอบมีความรู้	1	คะแนน
ตอบไม่มีความรู้	0	คะแนน

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นต่อแนวทางการสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการบริหารจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มผู้ใช้น้ำ ประกอบด้วย ขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ ขั้นการประสานงานในการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการประเมินผลแบบมีส่วนร่วม โดยผู้ศึกษาได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 5 ระดับ

ระดับ	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ให้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป้าหมายเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน โดยกำหนดความต้องการออกเป็น 3 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว จึงสามารถแปลความหมายของระดับคะแนนในภาพรวม ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	ระดับสูง
ค่าเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	ระดับต่ำ

การนำเสนอข้อมูล

ผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลและสรุปผลการศึกษาโดยมีสาระสำคัญจากแบบสอบถาม คือ

1. การพรรณนา โดยอาศัยข้อมูลทางสถิติและการอธิบายโดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. ตารางกระจายของตัวแปร โดยอ่านค่าสถิติตัวเลขที่ปรากฏในตารางนั้นๆ เพื่อประกอบการบรรยายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา